

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНІ МАТЕРІАЛИ

«ПРО ПІДСУМКИ РОБОТИ ОРГАНІВ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ ОБЛАСТІ У 2016 РОЦІ ТА ПРІОРИТЕТНІ ЗАВДАННЯ НА 2017 РІК»

Зусилля органів соціального захисту населення області спрямовувались на вирішення актуальних питань соціальної підтримки найбільш вразливих категорій населення, недопущення зниження соціальних стандартів і гарантій.

Поряд з розв'язанням нагальних проблем забезпечувалось проведення системних соціальних реформ, зокрема у напрямках щодо поліпшення якості життя працюючого населення, посилення адресності різних видів пільг та соціальних виплат для громадян, призначення субсидій на оплату житлово-комунальних послуг, забезпечення соціального захисту та реабілітації учасників антитерористичної операції, членів їх сімей та вимушених переселенців з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції.

Тенденції соціального розвитку області у 2016 році відповідали загальнодержавним.

• ЗАЙНЯТІСТЬ НАСЕЛЕННЯ

За офіційними даними, впродовж 9 місяців 2016 року у порівнянні із аналогічним періодом 2015 року, за методологією МОП, знизився рівень як економічної активності населення області у віці 15-70 років із 63,3 до 62,9 % (по країні – із 62,5 до 62,3 %), так і рівень зайнятості скоротився із 56,6 до 55,8 % (по країні – із 56,9 до 56,5 %).

Чисельність безробітних громадян за цей період збільшилась із 51,5 до 54,2 тис. осіб, відповідно рівень безробіття зріс із 10,6 до 11,3 % економічно активного населення (по країні із 9,0 до 9,2 %).

З метою регулювання ринку праці, пріоритетним завданням обласної програми зайнятості визначено збереження ефективних існуючих та створення нових робочих місць, підвищення якості та конкурентоспроможності робочої сили, посилення соціального захисту безробітних.

В області у січні-листопаді 2016 року на створені нові робочі місця було працевлаштовано 7846 осіб, із них у юридичних осіб – 2377 (30,3 % від загальної кількості), у фізичних – 5469 (69,7 %). При цьому ліквідовано 4449 робочих місць, тобто реальний приріст за 11 місяців 2016 року становив 3397 робочих місць.

Ці показники визначають пріоритетним завданням програм зайнятості населення на поточний рік: зберегти ефективно існуючі та створювати нові робочі місця, підвищувати якість та конкурентоспроможність робочої сили, посилювати соціальний захист вразливих категорій населення.

•ЗАРОБІТНА ПЛАТА ТА СТАН ЇЇ ВИПЛАТИ

За підсумками минулого року у області спостерігалось поступове **підвищення заробітної плати**. Середньомісячна заробітна плата штатного працівника за січень-грудень 2016 року становила 4002 грн, що перевищує її розмір за відповідний період 2015 року на 21,4 % та забезпечує рівень прожиткового мінімуму для працездатних осіб (1600,0 грн) у 2,5 раза. В Україні середня заробітна плата штатного працівника за цей період становила 5183 грн з темпом зростання 23,5 %. За даним показником область зайняла 21 місце у рейтингу серед інших областей країни.

У грудні 2016 року середня заробітна плата працівників за видами економічної діяльності порівняно із груднем 2015 року зросла на 22,4 % (в Україні – на 23,8 %) і становила 4804,0 грн (в Україні – 6475,0 грн), що в 3,0 раза перевищує розмір прожиткового мінімуму, встановленого для працездатної особи (1600,0 грн). По відношенню до листопада відбулося значне зростання заробітної плати на 15,7 % (в Україні – на 19,8 %), причиною такого зростання були одноразові виплати (річні премії), які здійснюються, як правило, у грудні.

У розрізі районів та міст обласного підпорядкування за січень-грудень 2016 року найвищого рівня середньої заробітної плати досягнуто у Варвинському (5525,0 грн) і Корюківському (4900,0 грн) районах та у місті Прилуки (5243,0 грн). Найнижчі показники – у Новгород-Сіверському – (2594,0 грн), Срібнянському – (2865,0 грн) та Куликівському – (2915,0 грн) районах.

За розміром нарахованої заробітної плати за останніми статистичними даними у грудні 2016 року збільшився відсоток працівників із нарахуваннями понад 3500,0 грн. на 10,0 %, склавши 51,3 % проти 41,3 % у грудні 2015 року. Частка працівників, яким оплачено 50,0 % і більше робочого часу і яким заробітну плату нараховано у межах мінімальної, за цей же період, як і в цілому по країні, зросла на 0,8 відсоткові пункти та склала 4,8 %. Цей показник «забезпечив» області останнє місце.

Важливо відмітити, що в області у 2016 році досягнуто позитивних зрушень з питань погашення заборгованості із виплати заробітної плати. Загальну суму скорочено із 19,0 до 13,7 млн грн або на 28,1 %, по економічно активних підприємствах – із 11,3 до 7,5 млн грн або на 33,2 % відповідно.

Заборгованість із виплати заробітної плати працівникам установ та організацій, що фінансуються за рахунок Державного та місцевих бюджетів, відсутня.

У територіальному розрізі відсутні борги із виплати заробітної плати у підприємств 17 районів області – Бахмацькому, Борзнянському, Городнянському, Ічнянському, Козелецькому, Коропському, Корюківському, Куликівському, Ніжинському, Н.-Сіверському, Носівському, Прилуцькому, Семенівському, Сновському, Сосницькому, Срібнянському, Талалаївському.

У загальній структурі заборгованості серед економічно активних підприємств області у промисловому секторі економіки борги погасили 22 райони та м. Новгород-Сіверський і м. Ніжин, всі райони – у сільському господарстві.

У той же час, переважна сума боргу залишається на підприємствах-боржниках м. Чернігова – 8,8 млн грн або 63,9 % від загальної суми боргу, м. Ніжин – 2,6 млн грн або 19,0 %, м. Прилуки – 0,7 млн грн або 4,7 %, м. Н.-Сіверський – 0,2 млн грн або 1,4 %, Бобровицького – 1,1 млн грн або 8,2 %, Менського – 242,1 тис. грн або 1,8 %, Ріпкинського – 90,4 тис. грн або 0,7 %, Варвинського – 33,1 тис. грн або 0,2 %, Чернігівського районів – 16,2 тис. грн або 0,1 %.

Основними причинами існування заборгованості із виплати заробітної плати продовжують залишатися дебіторська заборгованість та, як наслідок, брак обігових коштів, низький рівень рентабельності та збитковість.

• ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ПРАЦЮЮЧИХ

У сфері праці відбулося ряд законодавчих змін, якими переглянуто функції державної експертизи умов праці. Із жовтня минулого року Департаментом не видаються висновки щодо якості проведення атестації робочих місць. Однак, соціальний захист працюючих у шкідливих умовах праці, надання методичної допомоги атестаційним комісіям, як були так і залишаються за органами соціального захисту. Прошу звернути на це особливу увагу.

В області діють понад 4,8 тис. колективних договорів. У зв'язку зі змінами у законодавстві в частині встановлення мінімальної заробітної плати, колективні договори мають переглядатися та бути приведеними до норм законодавства. Органи соціального захисту області повинні продовжувати проведення роз'яснювальної роботи серед роботодавців, працюючих та інших категорій населення із питання застосування законодавства про працю, орієнтувати роботодавців на безумовне додержання державних гарантій в оплаті праці, аби уникнути сплати високих штрафів за його порушення.

• ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ НАСЕЛЕННЯ

У 2016 році в органах соціального захисту населення області **державні соціальні допомоги** отримувало 65,7 тис. осіб. На виплату усіх видів державних допомог спрямовано 1097,1 млн гривень.

Органами соціального захисту населення області надано допомогу 1198 особам щодо продовження виплати державних соціальних допомог за місцем тимчасового проживання. За щомісячною адресною допомогою для покриття витрат на проживання, у тому числі на оплату житлово-комунальних послуг, звернулась 6351 сім'я. На виплату спрямовано 38,1 млн гривень.

У Чернігівській області станом на 29.12.2016 житлові субсидії отримувало 252,1 тис. сімей, що порівняно із попереднім роком більше у 1,3 рази (200,7 тис. сімей). На зазначені цілі у 2016 році із державного бюджету спрямовано 1382,1 млн грн, що більше у 2,7 рази у порівнянні із 2015 роком (520,3 млн грн).

Державними соціальними інспекторами управлінь соціального захисту населення у 2016 році були **проведені перевірки особових справ отримувачів житлових субсидій та державних допомог.**

Під час перевірки виявлено 1888 порушень при призначенні субсидій та 2887 – при призначенні допомог. Загальна сума переплат по субсидіях становить 1953,7 тис. грн, яка підлягає поверненню до державного бюджету, у тому числі за минулі роки – 135,2 тис. гривень.

Станом на 01.01.2017 до бюджету повернуто майже 1593,5 тис. грн, що становить 81,6 % від суми надміру нарахованих субсидій. Сума переплат по державних соціальних допомогах становить 873,6 тис. гривень.

Найбільші обсяги переплат по Куликівському, Ріпкинському, Ніжинському районах та місту Новгород-Сіверському.

На обліку у Єдиному державному автоматизованому реєстрі осіб, які мають **право на пільги за соціальною ознакою** станом на 01.01.2017 перебувало майже 325 тис. громадян.

На надання пільг з оплати житлово-комунальних послуг, придбання твердого палива та скрапленого газу на 01.01.2017 із Державного бюджету місцевим бюджетам спрямовано 233,2 млн гривень.

• ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ОСІБ З ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ

В органах соціального захисту населення на обліку для забезпечення санаторно-курортними путівками у 2016 році перебувало майже 4,1 тис. осіб із числа інвалідів та ветеранів війни. Упродовж року зазначеній категорії громадян видано 656 санаторно-курортних путівок. Компенсацію за невикористане санаторно-курортне лікування отримало 1267 інвалідів на суму 441,4 тис. гривень.

З метою забезпечення спецавтотранспортом на обліку перебувало понад 2 тис. інвалідів, із них 49 інвалідів війни, які брали безпосередню участь у бойових діях у період Великої Вітчизняної війни та війни з Японією. У 2016 році видано 4 автомобілі бувших у використанні та 2 – що надійшли у якості гуманітарної допомоги..

Для забезпечення технічними та іншими засобами реабілітації у 2016 році до управлінь соціального захисту населення звернулось понад 5 тис. осіб, яким видані направлення на підприємства для виготовлення 24,4 тис. одиниць технічних та інших засобів реабілітації. За даний період підприємствами виготовлено та видано інвалідам 17,4 тис. одиниць засобів реабілітації.

Для професійної реабілітації та навчання інваліди та діти-інваліди направляються до Всеукраїнського центру професійної реабілітації інвалідів та інших міжрегіональних центрів, де здійснюється професійна підготовка інвалідів за професіями, що відповідають їх стану здоров'я та є актуальними на ринку праці. Упродовж 2016 року органами соціального захисту населення направлено на професійне навчання у реабілітаційні установи 8 осіб.

• ЗВЕРНЕННЯ ГРОМАДЯН ІЗ СОЦІАЛЬНИХ ПИТАНЬ

Протягом 2016 року спостерігається тенденція по збільшенню кількості **звернень громадян** до органів виконавчої влади з питань соціального захисту. Так, до управлінь соціального захисту населення Департаменту надійшло 3104 звернень, із них з питань соціальних виплат – 2490, соціального забезпечення інвалідів – 285, пільг і пенсійного забезпечення – 329, що у 1,1 раза більше ніж у 2015 році (2798 звернення).

Серед цих звернень найбільша частка припадає на звернення з питань призначення та виплати всіх видів державних допомог та житлових субсидій.

• ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ УЧАСНИКІВ АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ ОПЕРАЦІЇ, ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ

Органами соціального захисту населення області спільно з районними державними адміністраціями, виконавчими комітетами міських рад, громадськими організаціями та волонтерами надається всебічна допомога родинам загиблих учасників антитерористичної операції, учасникам АТО, зокрема інвалідам із числа учасників АТО.

В органах соціального захисту населення станом на 01.01.2017 перебувало 8,6 тис. учасників бойових дій із числа учасників антитерористичної операції, 165 інвалідів війни, 6 учасників війни із числа осіб, які брали участь у АТО та 306 членів сімей загиблих (померлих) учасників антитерористичної операції.

В області у 2016 році реалізовувались державні програми щодо **забезпечення житлом** сімей загиблих учасників АТО та інвалідів із числа учасників антитерористичної операції. Придбано житло 2 інвалідам із ураженням функціональних можливостей нижніх кінцівок на суму 1,8 млн грн та 23 сім'ям загиблих учасників АТО та інвалідів 1-2 групи, виплачено грошову компенсацію за належне для отримання житло на загальну суму 14,8 млн гривень.

Через органи соціального захисту реалізується ряд державних програм **щодо соціальної адаптації та медичної реабілітації учасників антитерористичної операції та членів їх сімей.**

Зокрема, налагоджено роботу на місцях із виявлення учасників антитерористичної операції, які потребують забезпечення протезуванням (ортезуванням), санаторно-курортним лікуванням, забезпеченням засобами пересування тощо. На обліку для забезпечення технічним та іншими засобами реабілітації в місцевих управліннях соціального захисту населення перебуває 23 особи, які безпосередньо брали участь у АТО, із них 17 осіб повністю забезпечено необхідними засобами реабілітації для інших – виробі в процесі виготовлення. Для **забезпечення санаторно-курортними путівками** за рахунок коштів державного бюджету протягом 2016 року взято на облік 534 особи із числа учасників антитерористичної операції із яких 188 осіб забезпечені путівками. **Послуги із психологічної реабілітації** отримало 212 осіб.

Станом на 01.01.2017 взято на облік 9600 осіб (6481 сім'я), які переїхали з тимчасово окупованої території та районів проведення антитерористичної операції.

• ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ГРОМАДЯН, ЯКІ ПОСТРАЖДАЛИ ВНАСЛІДОК ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ КАТАСТРОФИ

На виконання програми соціального захисту постраждалих громадян у 2016 році використано 49,8 млн гривень.

На 2017 рік на виконання програми соціального захисту постраждалих громадян передбачено 50,6 млн гривень.

Упродовж 2016 року видано 632 особам посвідчення відповідних категорій.

У 2016 році в обласному центрі по нарахуванню та здійсненню соціальних виплат перевірено 8,7 тис. особових справ одержувачів чорнобильських виплат, із них 62 – повернуто на доопрацювання. У порівнянні із минулим роком середньообласний відсоток повернутих справ зменшився із 2,8 % до 0,7 %. Попереджено переплат на суму – 3,7 тис. грн та недоплат на суму – 2,7 тис. гривень.

Цього року право на **безоплатне харчування** мають 406 потерпілих дітей у 7 навчальних закладах 5-ти районів області: Козелецькому, Корюківському, Семенівському, Ріпкинському та Чернігівському. У 2016 році Департаментом та місцевими управліннями закуплено послугу із харчування зазначеної категорії дітей на загальну суму 858,8 тис. гривень. Цьогоріч закупівля послуги із харчування дітей також здійснюється місцевими управліннями соціального захисту населення.

За період, протягом якого не здійснюватиметься харчування батькам потерпілих дітей, за їх заявами та довідками із навчальних закладів, буде виплачено компенсацію.

Упродовж минулого року оздоровлено 836 осіб, віднесених до категорії 1, та 9 дітей-інвалідів, інвалідність яких пов'язана із наслідками Чорнобильської катастрофи. Це становить 80,2 % від поданих заяв та 100 % від безпосередньої потреби.

Для отримання санаторно-курортного лікування у 2017 році до органів соціального захисту населення звернулося 1195 постраждалих осіб, віднесених до категорії 1, та 12 батьків потерпілих дітей-інвалідів, інвалідність яких пов'язана із Чорнобильською катастрофою. Міністерством соціальної політики України доведено суму коштів для закупівлі санаторно-курортних путівок, яку розподілено між місцевими управліннями пропорційно поданих заяв.

У минулому році повністю профінансовано громадські організації, які опікуються чорнобильцями, і на цей рік їм затверджено фінансування у сумі 270 тис. грн (на статутну діяльність та виплату матеріальної допомоги), що на 40,2 тис. більше у порівнянні із 2016 роком.

• НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ

На утримання **інтернатних установ** упродовж 2016 року спрямовано 80,0 млн грн, що на 9,1 % більше за відповідний період 2015 року.

Протягом року установами проведено реконструкцію, капітальний ремонт приміщень і будівель та придбано предметів довгострокового користування на 5,2 млн гривень.

За рахунок пенсійних коштів на покращення умов утримання підопічних у 2016 році спрямовано 18,9 млн грн, із них на забезпечення потреби по оновленню матеріально-технічної бази установ – 0,6 млн гривень. Фактичні витрати на харчування 1 підопічного в день, із урахуванням пенсійних коштів та коштів, спрямованих на харчування із підсобних господарств, доведено до рівня 40,18 грн, медикаменти – 4,00 гривень.

Використовуючи наявний земельний потенціал, власну техніку, трудові ресурси обслуговуючого персоналу та підопічних, у п'яти підсобних господарствах інтернатних установ упродовж 2016 року вироблено: 2342,4 цн молока, 239,5 цн м'яса та 3036,2 цн овочів та картоплі, що дало змогу при дотриманні натуральних норм здешевити вартість харчування. Забезпеченість підопічних продукцією власного виробництва до норм споживання становить: молоком – 95 %, м'ясом – 55 %.

На утримання **26 територіальних центрів соціального обслуговування (надання соціальних послуг)** спрямовано 106,6 млн грн, що на 3,1 млн грн більше, ніж у 2015 році.

Територіальними центрами області упродовж минулого року надано соціальні послуги 51,4 тис. одиноким та одиноко проживаючим громадянам похилого віку та інвалідам із 60,5 тис. виявлених, які потребують різних видів соціальної допомоги, що становить 85 %.

Навантаження на 1 соціального робітника по області залишається високим і становить 10,5 осіб при нормативному показнику для сільської місцевості – 6 осіб.

За 2016 рік на утримання 4 центрів соціальної реабілітації дітей-інвалідів спрямовано 13,8 млн грн, що на 1,4 млн грн (11,3 %) більше ніж у 2015 році.

• ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ В ЕЛЕКТРОННОМУ ФОРМАТІ

У 2016 році одним із важливих напрямків роботи інтернатних закладів була організація діяльності щодо **здійснення допорогових закупівель товарів, робіт і послуг в електронному форматі з використанням системи ProZorro.**

За звітний період проведено 1232 допорогові закупівлі. Економії коштів становить 3797 тис. грн, тобто 14,3 % від заявленої суми.